

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/291/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7117218568
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7117218568.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobkyne: R. Z., nar. X.XX.XXXX, bytom X. 2, Košice, zastúpená JUDr. Martinom Babjakom, advokátom, so sídlom Kováčska 40, Košice, proti žalovanému: R. zastúpený: JUDr. Patrik HOLINGA s.r.o., so sídlom Hrnčiarska 2/A, Košice, o zrušenie práva spoločného nájmu družstevného bytu, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 26. apríla 2018, č. k. 24C/23/2017-66

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni 100 % trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zrušil právo spoločného nájmu strán k bytu č. XX na X. X v Z. (ďalej tiež len „byt“) a rozhodol, že ako člen Stavebného bytového družstva I Košice, so sídlom Vojenská 14, Košice, IČO: 31661734 (ďalej tiež len „bytové družstvo“) bude ďalej nájomcom bytu žalobkyňa (I, II), uložil žalovanému povinnosť vypratať byt bez nároku na bytovú náhradu (III) a napokon priznal žalobkyni nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie tak v celom rozsahu vyhovel žalobe, skutkovým základom ktorej bolo v podstatnom tvrdenie žalobkyne, že počas trvania manželstva strán žalovaný nadobudol na základe Dohody o určení družstevného bytu zo dňa 3.6.1992 a Rozhodnutia o pridelení družstevného bytu zo dňa 22.5.1997 právo na uzavretie zmluvy o nájme bytu, následkom čoho vzniklo stranám právo spoločného nájmu družstevného bytu (§ 703 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a zároveň s ním tiež ich spoločné členstvo v bytovom družstve (§ 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Po rozvode manželstva strán bol pokus žalobkyne dohodnúť sa so žalovaným o ďalšom nájme bytu bezúspešný.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku skutkovo vyšiel zo zistení, že strany boli manželmi v čase od 9.5.1992 do 23.7.2015, že ešte pred uzavretím manželstva dňa 28.2.1992 sa stal žalovaný členom bytového družstva na základe Dohody o prevode členských práv a povinností, uzavretej dňa 28.2.1997 medzi Imrichom Salayom ako prevodcom a žalovaným v hmotnoprávnom postavení nadobúdateľa, že však v čase pred uzavretím manželstva byt ešte neexistoval, keďže ukončenie výstavby bytového domu bolo plánované až v mesiaci december 1992, a i zálohu na členský podiel sa žalovaný zaviazal zaplatiť a v skutočnosti aj zaplatil až v čase po uzavretí manželstva. Súd prvej inštancie skutkovo tiež ustálil, že na základe Dohody o určení družstevného bytu zo dňa 3.6.1992 a Rozhodnutia o pridelení družstevného bytu zo dňa 22.5.1997 bol byt stranám prenechaný na dočasné užívanie nájomnou zmluvou zo dňa 18.12.1997, z obsahu ktorej podľa jeho zistenia vyplýva, že sa malo jednať o nájom spoločný, a že so spoločným nájmom malo stranám vzniknúť tiež právo spoločného členstva v bytovom družstve.

4. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. 3 ods. 1, § 703 ods. 2 a 3, § 705 ods. 2 a 3 a § 712a ods. 8 zák. č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov a § 227 ods. 2 zák. č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov. S ich použitím dospel k rozhodujúcemu záveru, že žalovaný nadobudol právo na uzavretie zmluvy o nájme bytu v čase po uzavretí manželstva so žalobkyňou, a preto v zmysle ust. § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka vzniklo stranám okrem spoločného nájmu k bytu tiež spoločné členstvo v bytovom družstve. Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku k tomuto záveru dospel súd prvej inštancie na podklade úvahy, že hoc sa žalovaný i stal členom bytového družstva ešte pred uzavretím manželstva so žalobkyňou, právo na uzavretie zmluvy o nájme bytu nadobudol až počas jeho trvania. Skonštatoval v tejto súvislosti, že členstvo v bytovom družstve samo o sebe bez ďalšieho nezaložilo automaticky právo nájmu bytu vo vlastníctve bytového družstva, a že v okolnostiach prípadu vznik práva nájmu k (spornému) bytu ešte pred uzavretím manželstva vylučuje tiež skutočnosť, že v tom čase ešte byt neexistoval a žalovaný zaň nezaplatil zálohu na členský podiel. Podľa názoru súdu prvej inštancie preto žalovaný nadobudol právo na uzavretie zmluvy o nájme bytu až po tom, čo bol byt reálne zhotovený a žalovaný zaň zaplatil bytovým družstvom určenú zálohu na členský podiel, čo vyústilo do vydania rozhodnutia bytového družstva zo dňa 22.5.1997 o pridelení družstevného bytu. Súd prvej inštancie zastával názor, že už len faktická neexistencia bytu a nezaplatenie zodpovedajúcej zálohy na členský podiel v čase pred uzavretím manželstva strán vylučujú právnu možnosť nadobudnutia práva nájmu bytu žalovaným už v tom čase, a preto nepovažoval za potrebné vykonať ním navrhnutý dôkaz vyžiadaním stanov bytového družstva. Zároveň skonštatoval, že na tento prostriedok procesnej obrany neprihliadal s použitím ust. § 153 ods. 2 C.s.p., preto, že bez existencie vážnych dôvodov k jeho uplatneniu zo strany žalovaného nedošlo včas, ale až na pojednávaní a vykonanie navrhnutého dôkazu by vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania. V nadväznosti na záver, že strany sa stali spoločnými nájomcami bytu i členmi bytového družstva prvoinštančný súd s použitím ust. § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka uzavrel, že rozvodom manželstva ich právo spoločného nájmu bytu nezaniklo a nakoľko nedošlo k jeho zrušeniu ani dohodou, je žaloba smerujúca k jeho zrušeniu súdnym rozhodnutím opodstatnená. Pri rozhodovaní o ďalšom nájme bytu súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku nemohol vyjsť z niektorého zo zákonných kritérií (§ 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka), pretože strany nemajú maloleté deti a prenajímateľ napriek výzve stanovisko v tejto otázke nezaujal. Súd prvej inštancie preto zohľadnil i ďalšie právnu praxou aprobované kritériá, z ktorých vzal za rozhodujúcu skutočnosť, že žalovaný sa dlhodobo zdržiava v zahraničí a v byte nebýva už od mesiaca jún 2012, a že naopak žalobkyňa byt po celý tento čas výlučne užíva a znáša všetky povinnosti nájomcu. Súd prvej inštancie ďalej zohľadnil, že v byte so žalobkyňou žijú tiež plnoleté deti strán Tomáš Kapitančík a Romana Kapitančíková; mal na zreteli tiež, že členský podiel bol zaplatený z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva strán a napokon prihliadal aj na okolnosti rozvratu manželstva žalobkyne a žalovaného. Skonštatoval v tejto súvislosti, že podľa návrhu žalobkyne bola príčinou rozvratu manželstva so žalovaným skutočnosť, že tento opustil spoločnú domácnosť po nadviazaní mimomanželskej známosti s inou ženou. Tieto skutočnosti podľa záveru súdu prvej inštancie svedčia v prospech určenia za ďalšieho nájomcu bytu žalobkyňu. V už zmienenej skutočnosti, že žalovaný si na základe vlastného rozhodnutia dlhodobo zabezpečuje bytovú potrebu na inom mieste, súd prvej inštancie vzhliadol zároveň tiež dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý sledujúc spravodlivosť a morálnosť usporiadania pomerov neviazal povinnosť žalovaného vypratať byt, ku ktorému stratil užívacie právo, na zabezpečenie bytovej náhrady. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie s použitím ust. § 255 ods. 1 C.s.p. plným procesným úspechom žalobkyne v spore. V úvahách o aplikovateľnosti ust. § 257 C.s.p. na rozhodnutie o trovách konania pritom prvoinštančný súd akcentoval, že tomu bráni správanie sa žalovaného pred začatím konania, keďže nereagoval na predžalobnú výzvu žalobkyne i v jeho priebehu, nakoľko sa k žalobe včas nevyjadril a svoje procesné stanovisko prezentoval až na nariadenom pojednávaní.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní žalovaný namietal predovšetkým skutkovú vadu napadnutého rozsudku, ktorej sa podľa jeho názoru súd prvej inštancie dopustil tým, že napriek jeho návrhu nezabezpečil a ako dôkaz nevykonal stanovy bytového družstva, ktorých obsah je podľa presvedčenia odvolateľa pre zodpovedanie otázky okamihu vzniku práva na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu, kľúčový. Bez poznania stanov nemožno podľa žalovaného vo svetle tiež existujúcej judikatúry ustáliť, či toto právo vzniká už len prevodom členských práv a povinností alebo je potrebné, aby k tomu pristúpila i ďalšia skutočnosť, napríklad aj zaplatenie

členského podielu. Podľa žalovaného je napadnutý rozsudok tiež nedostatočne odôvodnený pokiaľ ide o otázku, ktorá skutočnosť v danom prípade založila právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu. Napokon žalovaný v odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne tiež v kontexte skutočnosti, že úhrady za služby spojené s užívaním bytu („inkaso“) platí on. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku, na neúplnosť vykonaného dokazovania a na nesprávnosť skutkových zistení vzhľadom na prípustnosť ďalších prostriedkov procesnej obrany alebo procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, podľa úvahy odvolacieho súdu žalovaný uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. b), e) a g) C.s.p. V odvolaní odvolateľom formálne označený a aj citovaný odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p. nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na nesprávnosť skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento ďalší odvolací dôvod žalovaným materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený.

6. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila s názorom súdu prvej inštancie, že len prevod členských práv a povinností v bytovom družstve na žalovaného v danom prípade nezaložil jeho právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu. Naproti názoru odvolateľa mala žalobkyňa za to, že ňou predložené písomnosti, predovšetkým však z dohoda o určení bytu, uzavretá až po uzavretí manželstva strán, dostatočne odôvodňujú rozhodujúci záver súdu prvej inštancie, že právo na uzavretie zmluvy o nájme bytu vzniklo žalovanému až za trvania ich manželstva. Žalobkyňa v tomto smere akcentovala argumentačný význam predovšetkým bodov 3 a 4 zmienenej dohody, v ktorých sa žalovaný zaviazal zaplatiť zálohu na členský podiel v sume 129.200 Kčs do jedného mesiaca od uzavretia dohody a zároveň bolo dohodnuté, že pokiaľ nebude úhrada tejto zálohy včas preukázaná, žalovaný stráca nárok na pridelenie družstevného bytu. Aj z toho je podľa žalobkyne evidentné, že členstvo v družstve samo o sebe právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu nesubsumovalo. Žalobkyňa v tomto smere prisvedčila názoru súdu prvej inštancie, že toto právo vzniklo žalovanému až na základe rozhodnutia bytového družstva o pridelení bytu. Za neopodstatnené považovala žalobkyňa tiež výhrady odvolateľa k úplnosti vykonaného dokazovania. Prisvedčila v tomto smere úvahe prvoinštančného súdu, že žalovaný bez vážnych dôvodov dôkaz stanovami nenavrhol vykonať včas, a preto je procesne prípustné len z toho dôvodu pojednávanie neodročiť a na tento dôkaz neprihliadať.

7. Žalovaný vo svojej odvolacej replike akcentoval dôkazný význam stanov v typovo obdobných sporoch, keďže podľa jeho názoru len z nich možno ustáliť, kedy vzniká členovi družstva právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu. Prezentoval tiež názor, že pokiaľ strana nemôže zabezpečiť dôkaz, je tak s uplatnením edičnej povinnosti subjektov povinný urobiť súd. V ďalšej časti odvolacej repliky žalovaný len zopakoval tvrdenia a argumenty, uvedené už v jeho odvolaní.

8. Žalobkyňa v odvolacej duplike prisvedčila správnosti procesného postupu súdu prvej inštancie, v ktorom s uplatnením koncentrácie konania nepripustil nápravu skoršej procesnej pasivity žalovaného. Akcentovala pritom samotnú podstatu sporového konania a požiadavky vyplývajúce pre sporové strany z v ňom uplatňovanej zásady kontradiktórnosti konania. Žalobkyňa poukázala na to, že žalobca ani v odvolacom konaní nezdôvodnil, prečo nemohol ním navrhovaný dôkaz včas zabezpečiť. Poznamenala, že žalovaný ako člen družstva nesporne prístup k jeho stanovám má, a preto podľa jej presvedčenia, pokiaľ by súd prvej inštancie na jeho návrh stanov zabezpečil, neprípustne by tým nahradil jeho procesnú aktivitu. Podľa žalobkyne, pokiaľ by skutočne existovala prekážka, pre ktorú by žalovaný nemohol stanov predložiť v konaní pred súdom prvej inštancie, nepochybne by tak urobil v priebehu odvolacieho konania, pokiaľ by mu mali svojim obsahom privodiť priaznivejšie rozhodnutie. Žalobkyňa z toho logicky vyvodila, že žalovaný si je vedomý toho, že stanov jeho obranu v spore nepodporujú.

9. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadísk odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), e) a g) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa nedopustil ani procesnej nesprávnosti a ani skutkovej vady. Na tomto základe odvolací súd uzavrel, že odvolanie žalovaného z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 17.7.2019 po predchádzajúcom

oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto sa v súlade s ust. § 387 ods. 2 C.s.p. v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje bez akýchkoľvek výhrad za vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá C.s.p.). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné tvrdenia žalovaného v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá C.s.p.), odvolací súd dodáva:

11. Žalovaný svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku nastolil predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu z hľadiska rešpektovania jeho práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia (§ 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.)

12. Podľa ust. § 220 ods. 2 C.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. Vo všeobecnosti odôvodnenie je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. V citovanom ustanovení preto zákon určuje konkrétne požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku tak, aby z neho bola zrejماً jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Zákon vyžaduje, aby súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzil tiež, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, ktoré z nich boli medzi stranami nesporné a aké skutkové závery a na podklade ktorých dôkazov urobil vo vzťahu k skutočnostiam sporným. V odôvodnení rozsudku súd vysvetlí, aké skutkové zistenie odôvodnilo aplikáciu zvolenej právnej normy, podá jej interpretáciu na konkrétne okolnosti prípadu a vyvodí z nej závery o spornom práve či povinnosti. Povinnosťou súdu je v odôvodnení sa vysporiadať tiež s rozhodujúcimi argumentmi strán; z odôvodnenia má pritom podľa právnej praxe vyplývať dôvod, pre ktorý súd prijal či odmietol rozhodujúce argumenty, pričom len konštatovanie nesprávnosti či irelevantnosti argumentácie bez náležitého zdôvodnenia, požiadavku riadneho odôvodnenia nespĺňa.

14. Už skoršia judikatúra Najvyššieho súdu SR (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd SR (por. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na základe, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR č. R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočniť jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. (z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) C.s.p.; do 30.6.2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.) len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (por. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p (§ 420 písm. f) C.s.p.) teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 84/2017 zo dňa 25.10.2017). I Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné a aj arbitrárne len tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

15. Súd prvej inštancie podľa zistenia odvolacieho súdu v rozsiahlom odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, čoho sa žalobkyňa domáhala i aké bolo (v konečnom dôsledku) procesné stanovisko žalovaného k žalobe; z ich tvrdení a argumentácie výstižne vyselekoval podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty a vo vzťahu k rozhodujúcim sporným skutočnostiam podrobne ozrejmil tiež aké zistenia vyplynuli z toho - ktorého z vykonaných dôkazov. Zistené skutočnosti následne zrozumiteľne a v súlade so zásadami formálnej logiky premietol do rozhodujúcich skutkových záverov a z nich právnymi úvahami zdôvodnil výber právnych noriem, ktoré aplikoval, a tiež aj konkrétne následky, ktoré z nich za daného skutkového stavu vyvodil. Vo svetle východísk uvedených v predchádzajúcom bode, podľa posúdenia odvolacieho súdu nemožno odôvodnenie napadnutého rozsudku v žiadnom prípade považovať ani za arbitrárne ani za úplne odchylné od veci samej a ani za extrémne nelogické, a preto odvoláciu námietku žalovaného proti odôvodneniu napadnutého rozsudku odvolací súd posúdil len ako nespokojnosť odvolateľa so závermi prezentovanými v odôvodnení, ktorá ako už bolo zmienené, nezakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva, a teda dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že vo vzťahu k obsahovým požiadavkám odôvodnenia rozhodnutia, vyplývajúcim z ústavného práva na spravodlivé súdne konanie Ústavný súd Slovenskej republiky formuloval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranami), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

16. Ďalšou skupinou odvolacích námietok žalovaný poukazuje na neúplnosť vykonaných dôkazov z dôvodu odmietnutia jeho dôkazného návrhu, aby súd zabezpečil a vykonal stanovy bytového družstva.

17. Logickým predpokladom naplnenia odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e) C.s.p., podstata ktorého spočíva v neúplnosti skutkových zistení pre nevykonanie navrhnutých dôkazov, je aby v konaní pred súdom prvej inštancie vôbec bol procesne účinne navrhnutý dôkaz, ktorý podľa odvolacej námietky nebol pre náležité zistenie skutkového stavu vykonaný. To v procesných súvislostiach nevyhnutne predpokladá nie len navrhnutie skutkovo relevantného dôkazu, ale aj jeho označenie či predloženie v medziach zákonom predpokladaného spôsobu uplatňovania prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany.

18. Vo všeobecnosti dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. V rámci dokazovania platí zásada, že každá strana musí uniesť bremeno ohľadom svojho tvrdenia; kto tvrdí, dokazuje (por. Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s 1540, str. 696). Výstižné závery v otázke rozloženia dôkazného bremena formuloval tiež ÚS SR vo svojom uznesení sp.zn. II. ÚS 38/2015 zo dňa 21.1.2015 v ktorom konštatoval, že „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí“.

19. Možno konštatovať, že pravidlom kontradiktórnych konaní je nielen formálne, ale aj materiálne uplatňovanie zodpovednosti strany za neunesenie dôkazného bremena. Výrazom toho v procese dokazovania je okrem iného tiež požiadavka nezaťažovať zabezpečením dôkazného prostriedku súd ani stranu, ktorá k dokazovanej skutočnosti nemá dôkazné bremeno. Právna teória v záujme naplnenia požiadavky spravodlivého procesu celkom výnimočne pripúšťa takúto ingerenciu súdu len v prípadoch tzv. vyšetrovacích dôkazov, kedy okolnosti prípadu ospravedlňujú doplniť dôkazný deficit strany zaťaženej dôkazným bremenom súdom. V takýchto prípadoch však súd podľa právnej teórie musí

postupovať tak, aby stranám bezdôvodne neľahčoval ich dôkaznú povinnosť, a preto zabezpečenie dôkazu na návrh strany musí vždy pozorne zvážiť. Súd by mal strane napomôcť odstrániť jeho informačný deficit len v tom prípade, ak sa ocitne v skutkovej a dôkaznej núdzi nie z vlastnej viny a vtedy, keď objektívne nie je schopný inak tento informačný deficit prekonať (por. Svoboda, K. Dokazování. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009, s. 109). Strana musí aspoň rámcovo navrhnúť, ako je možné informačný deficit preklenúť a súd by mal posúdiť, či tento návrh môže viesť k jeho odstráneniu. Podkladom pre odstránenie informačného deficitu však nemôže byť len dohad alebo názor, že napr. v navrhovaných listinách, budú potrebné informácie (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s 1540, str. 699).

20. Na podklade týchto všeobecných východísk možno bez akýchkoľvek pochybností ustáliť dôkazné bremeno vo vzťahu k skutočnosti nadobudnutia práva na uzavretie zmluvy o nájme bytu už získaním členského podielu v bytovom družstve na strane žalovaného, ktorý ju na svoju obranu v spore tvrdil. Z hľadiska logiky veci a rozumného rozloženia dôkazného bremena bolo preto na žalovanom, aby nielen tvrdil predpoklad, že v stanovách môže byť okamih nadobudnutia práva na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu upravený inak, než v kontexte predložených listinných dôkazov argumentovala žalobkyňa a osvojil si tiež súd prvej inštancie, ale aby tento dôkaz aj zabezpečil, predložil a v konkrétnych súvislostiach aj navrhol vykonať. Žalovaný pritom netvrdil existenciu prekážky, ktorá by mu objektívne bránila stanovy predložiť a nevedol ani žiadnu inú skutočnosť, ktorá by opodstatňovala záver, že sa ohľadne tejto skutočnosti ocitol v ospravedliteľnej dôkaznej núdzi. Za tohto stavu súd prvej inštancie celkom opodstatnene očakával, že žalovaný tento dôkaz, rovnako ako i ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany uplatní v určenej lehote poťažne tak, aby nariadené pojednávanie nemuselo byť len z tohto dôvodu odročené. Pokiaľ preto žalovaný svoju procesnú nedôslednosť v rámci prípravy pojednávania procesne efektívne nenapravil (predložením stanov) ani do skončenia nariadeného pojednávania a svoju nečinnosť v tomto smere zároveň uspokojivo nezdôvodnil, súdu prvej inštancie, ktorý sa s oporou v ust. § 153 ods. 2 C.s.p. rozhodol na tento dôkazný návrh v okolnostiach prípadu neprihliadať, z hľadiska správnosti procesného postupu, a preto nevyhnutne ani úplnosti skutkových zistení niet čo vytknúť. Pri rozumnom predpoklade, že pokiaľ by stanovy podporovali tvrdenia žalovaného, nepochybne by ich pri bežnej obozretnosti predložil aspoň v odvolacom konaní, odvolací súd nevzhliadol v uplatnení procesne dôsledného postupu súdu prvej inštancie ani priestor na pochybnosť o spravodlivosti usporiadania pomerov strán, vyplývajúceho z napadnutého rozsudku.

21. Žalovaný v odvolaní napokon spochybňoval rozhodujúce závery súdu prvej inštancie vo svetle tvrdenia, že náklady spojené s užívaním bytu naďalej uhrádza.

22. Podľa ust. § 149 C.s.p. prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

23. Podľa ust. § 366 C.s.p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

24. V citovanom ust. § 366 C.s.p. je vyjadrený systém neúplnej apelácie odvolacieho konania, podstata ktorého spočíva v zásadnej nemožnosti prihliadať v odvolacom konaní na odvolaciu námietku, založenú na uplatnení takého prostriedku procesného útoku alebo procesnej obrany, ktorá nebola uplatnená už pred súdom prvej inštancie, a to až na taxatívne stanovené výnimky - skutočnosti poukazujúce na nedostatok podmienok konania, vylúčenia sudcu alebo obsadenia súdu, ktorými má byť preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej alebo ktoré odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť pred súdom prvej inštancie.

25. Žalovaný v priebehu konania pred súdom prvej inštancie netvrdil skutočnosť, aby uhrádzal náklady spojené s užívaním bytu, pričom tento prostriedok procesného útoku a procesnej obrany vôbec prvý krát uplatnil až v odvolaní. Pritom ani z odvolania a ani z obsahu spisu podľa posúdenia odvolacieho súdu nevyplývala skutočnosť, pre ktorú by tento prostriedok nemohol žalobca uplatniť už v priebehu

prvoinštančného konania. Na tomto základe, keďže dotknuté tvrdenie (vo svojej podstate smerujúce k rozhodnutiu o ďalšom nájme bytu) sa netýkalo procesných podmienok konania, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia sudcu a nesmerovalo ani k preukázaniu vady konania, odvolací súd posúdil odvoláciu námietku na ňom založenú ako procesne neprípustnú novotu, ktorú nemožno v odvolacom konaní použiť v zmysle ust. § 366 C.s.p.

26. Odvolací súd z týchto dôvodov ako vecne správny potvrdil napadnutý rozsudok ako v meritórnych výrokoch, tak aj v závislom výroku o trovách konania, majúcom správny základ v plnom procesnom úspechu žalobkyne v spore.

27. Podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. , ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28. Podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. V odvolacom konaní mala žalobkyňa plný procesný úspech a preto jej v súlade s citovaným zákonným ustanovením vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).